

M.B.H.G. - B.R.O.H.
Directie Stedenbouw

De Heer Fr. TIMMERMANS
Gemachtigd ambtenaar
CCN - Vooruitgangstraat 80 – bus 1
1035 Brussel

U/ref. : D.S. - PFU/228463
D.M.L. – SD/2043-0493/06/2009-254 PU
O/ref. : GM/ah/2.1604/S461
Bijlage : 1 dossier met lastenboek

Brussel,

Mijnheer,

Betreft: BRUSSEL. Priemstraat / Ursulinenstraat. Restauratie van het interieur van de Sint-Michielskerk van het Sint-Jan Berchmanscollege. Aanvraag tot unieke vergunning – eensluitend advies.

Dossier behandeld door Dhr. S. De Bruycker, D.S. en door Dhr. S. Duquesne, D.M.L.

In antwoord op uw brief van 22 juli 2009 met bovengenoemde referentie, ontvangen op 30 juli, hebben wij de eer u te melden dat onze Commissie tijdens haar vergadering van 19 augustus 2009 over hoger vermelde werken **gunstig advies onder voorbehoud** uitgebracht heeft.

Deze aanvraag betreffende de afwerking van het interieur moet beschouwd worden als een vervolg op het globale restauratiedossier van bovengenoemde kerk waarvoor een unieke vergunning afgeleverd werd op 28/04/2008. In dat kader bracht de K.C.M.L. op 23/01/2008 een gunstig eensluitend advies uit onder voorbehoud van bepaalde opmerkingen, in het bijzonder over de stabiliteitswerken. In dat advies werd de aanvrager eveneens verzocht het luik over de afwerking van het interieur te vervolledigen en te stoelen op historisch onderzoek. De Commissie vroeg daarbij specifieke aandacht te besteden aan het kerkmeubilair dat in de jaren 1960 werd uitgevoerd naar ontwerp van architect Marc Dessauvage.

Het huidige dossier vormt een antwoord op deze vraag en betreft dus uitsluitend de afwerking van het interieur en niet de restauratie van het exterieur. De artikels met betrekking tot het exterieur die – waarschijnlijk per vergissing – vermeld staan in het bij de aanvraag gevoegde lastenboek, maken dus niet het voorwerp van het huidige advies uit.

De Commissie brengt over deze aanvraag gunstig advies uit onder voorbehoud **het kleuronderzoek, dat moet toelaten de volledige stratigrafie te onderzoeken en te documenteren, uit te voeren wanneer de stellingen zijn geplaatst voor de structurele restauratiewerken.** Op basis van dit onderzoek kan de ontwerper een degelijk onderbouwde visie geven over het voorgestelde kleurgebruik, dat ter goedkeuring voorgelegd moet worden aan de D.M.L. en de K.C.M.L.

In afwachting formuleert de Commissie volgend voorbehoud bij de voorgestelde restauratiewerken:

Art III, 02.17, 03.08, 05.06, 07.15, 8.11: Schilderwerken met spanningsvrije matte verf.
Voor het herschilderen van de wanden, lijsten, ornamenten, plafond, tamboer, koepel, enz. wordt een matte acrylverf voorzien. Voorafgaandelijk worden de synthetische lagen eerst verwijderd tot op de oliegebonden historische verflagen (art III 02.12). Aangezien een belangrijke inspanning geleverd wordt voor het vrijleggen van de oude lagen in olieverf, acht de Commissie het aangewezen ze niet opnieuw af te dekken met een synthetische verf. Daarom vraagt zij **een artisanale matte olieverf met kleurvaste pigmenten aan te wenden**.

Art III.03.07 : Elastische vlieswapening.

Het aanbrengen van een **vlieswapening** is bij de restauratie van historische interieurs niet aanvaardbaar. De Commissie vraagt dus dit **procedé niet toe te passen**.

Art III. 10.11: Terugplaatsen van het hoofdaltaar.

Er moet eveneens bepaald worden dat het altaar voor **demontage dient te worden gefotografeerd en gedocumenteerd** aan de hand van de nodige plannen in functie van de heropbouw ervan.

Wat de altaren betreft, herinnert de Commissie aan de conclusies van de coördinatievergadering die doorging op 4/11/08 en waarbij bepaald werd **zowel het hoofdaltaar als het sacramentsaltaar in situ te behouden**. Op het plan dat bij de aanvraag gevoegd is, staat het sacramentsaltaar evenwel aangeduid als “te verwijderen” hoewel **beide altaren in situ behouden blijven**. **De Commissie beschouwt deze aanduiding als een materiële fout die gecorrigeerd moet worden om tijdens de werf elk misverstand te vermijden**.

Hoewel in de aanvraag een totaaloverzicht, “total view” over de werken ontbreekt en het dossier van de interieurwerkzaamheden sinds de eerste aanzet ervan in 2005-2006 weinig evolutie vertoont, en aangezien de stabiliteitswerken aan de koepel dringend zijn, aanvaardt de Commissie dus bovengenoemde aanvraag. Zij vraagt evenwel om **tijdens de uitvoering op regelmatige basis een opvolging van de werken te voorzien door de DML en de K.C.M.L.**

Samengevat, brengt de K.C.M.L. gunstig advies uit onder voorbehoud:

1. het kleuronderzoek uit te voeren tijdens het verloop van de werken, en de conclusies ervan samen met een restauratievoorstel ter goedkeuring voor te leggen aan de D.M.L. en de K.C.M.L.,
2. de schilderwerken uit te voeren met een artisanale matte olieverf met kleurvaste pigmenten,
3. geen elastische vlieswapening aan te wenden,
4. het hoofdaltaar nauwkeurig te fotograferen en te documenteren voorafgaand aan de demontering in functie van de heropbouw ervan,
5. het sacramentsaltaar in situ te behouden,
6. een opvolging van de werf te voorzien door de D.M.L. en de K.C.M.L.

Met de meeste hoogachting,

A. VAN LOO
Secretaris

G. VANDERHULST
d.d. Voorzitter